

Казахстанские издатели только растят своих авторов. Учатся быть по-особому заинтересованными произведением, глубоко понимать специфику художественного творчества, уважать писательский талант. Непреложная истина состоит в том, что автору нужен благоприятный климат, способствующий совершенствованию его произведений. Выпуск художественного текста всегда связан с тайнами творчества, созидания и особенностями издательских процессов. С искусством литературное произведение связывают предмет и функции, с издательским делом - читательский адрес и целевое назначение изданий. «Чтобы качественно, грамотно подготовить к изданию литературно-художественное произведение, необходимо понять его свойства как произведения искусства, а также его специфику как литературного труда. Тогда редактор сможет эффективно обеспечить издательскую интерпретацию работы автора» [5].

Книжная индустрия Казахстана только приспособляется к новым условиям тиражирования новых имен. Есть с кого брать пример, так как современные издательские проекты строятся по одному образцу. Прежде чем запускать издательский проект, нужно понять его цели и возможности: ориентироваться в читательском спросе, знать запросы отечественной аудитории, целевую группу данного вида литературы, уметь в нужном формате и качестве «доносить» продукт до потребителя и т.д.

Коммерческие авторы превращаются в бренды, условия популярности которых - узнаваемость и присутствие. Профессиональные издатели знают, что обязательным составляющим авторской карьеры является «само-промоушен: встречи с читателями, автограф-сессии, интервью, блоги, лекции и видеоуроки и другие формы паблисити» [1, с. 70]. Процесс этот идет очень медленно. К сожалению, можно легко представить, что было бы с Джоан Роулинг, родись она, например, в небольшом селе под Карагандой: в лучшем случае фрагмент ее произведения был бы опубликован в журнале. А потом о ней бы забыли, и, скорее всего, она так бы и осталась безвестной чудаковатой писательницей, пишущей некую «абракадабру».

Литература:

- 1 Книжный бизнес в 2012 году: прогнозы и перспективы // Книжная индустрия. - 01. 2012. - С. 69.
- 2 <http://fanfikgp.beon.ru/>
- 3 Биографическая статья о Дж. Роулинг. <http://potter.claw.ru/>
- 4 Роулинг, Джоан. <http://ru.wikipedia.org/wiki/>
- 5 Редакторская подготовка изданий: учебник / под ред. С.Г. Антоновой. - М.: Логос, 2004. - С. 194.

Мақала авторлық брендті қалыптастыруда туындайтын өзекті мәселелерге арналған. Автор шетелдік баспа жобаларында британдық Джоан Роулинг шығармалары негізінде баспа интерпретациясын қарастырды. Шетелдік баспа ісінің тәжірибесін үйреніп, авторлық бренд қалыптастыру кітап шығару саясатындағы алға басушылық пен жарнаманы белсенді түрде жүзеге асыруға ерекше ұмтылыс тудырады. Осы ретте Джоан Роулинг жетістіктерінің феномені баспагерлерді, редакторларды, кітаптаратушыларды кітап ісін игеруге толыққанды жұмылдырып, оған көңіл бөлуге қызмет етеді.

Article is devoted to topical issues of formation of an author's brand. The author considers on an example of the foreign project publishing interpretation of works British author Joanne Rowling. Studying of foreign publishing experience of creation of author's brands is of special interest for the Kazakhstan book publishing which is actively building new publishing policy in the field of promotion and advertizing. The phenomenon of success of Joanne Rowling is worthy also fixed studying of publishers, editors.

М. Майлықұтова

Кітап шығару ісін мемлекеттік қолдаудың әлемдік тәжірибесі

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, Қазақстан, Алматы қ.

УДК 655/4/.5; 655.55

Аңдатпа. Мақалада Қазақстан кітап басу және кітап тарату жүйесінің проблемалары қарастырылған. Шетелдік және отандық басылымдардың ҚҚС пайыздық көрсеткіші келтірілген. Автор Қазақстан кітап басу ісінің нормативтік-құқықтық базасының жоқтығына назар аудартады. Баспа және кітап тарату ісін мемлекеттік қолдаудың әлемдік тәжірибесі және заңнамалық аспектілері сарапталады.

ҚҚС-қосымша құн салығы

Көптеген елдердің баспагерлері жалпы қоғамның қажеттіліктерін қанағаттандыруға бағытталған әлеуметтік маңызы бар әдебиет-тердің түрлерін шығаруда мемлекеттік қолдау-дың тікелей және жанама екі түрі бар. Тікелей қолдау бүтіндей кітап өндірісін дамыту үшін, әсіресе ұлттық сипаты бар жекелеген баспалық жобаларды, кітап саудасымен айналысатын фирмалар мен кітапханаларды, сондай-ақ кітап экспорты, құқығы, баспа және полиграфиялық қызметтерді орындау мақсатында мемлекеттік субсидияларды пайдаланумен жүзеге асады. Тікелей мемлекеттік қолдау көрсету жүйесінде француз моделі толыққанды түсінік береді (Еуропа Кеңесінің мәдениет комитетінің терминологиясы бойынша). Француз өкіметі тарапынан баспагерлерді қолдау Мәдениет министрлігімен жүйеленеді. Оның құрамында кітап ісінің құқықтық, салықтық, әлеуметтік мәселелерін шешуді жүзеге асыратын арнайы Оқу және кітап басқармасы құрылған. Басқармаға, сонымен қатар француз кітабын шетелдерге жіберу, сараптамашы-баспаларды, әртүрлі мемлекеттерде француз кітабын сататын дүкендерді қолдау, француз кітап-тарын шетел тілдеріне аудару үшін шетелдік баспаларға көмек көрсету сияқты міндеттер тапсырылған. Басқарма кітап оқуды насихаттайтын, кітаптың қоғамдағы рөлін арттыратын шараларды жүзеге асырумен айналысады.

Францияда жазушылар шығармашылығына, кітап шығаруды дамытуға тікелей Ұлттық әдебиет орталығы ықпал етеді. Орталық қолдау көрсетіп отырған ең ірі жобалар барлық француз тілді философтардың еңбектерін, В. Гюгоның толық шығармалар жинағын басып шығару, қашықтағы әдеби әлемге қолдау көрсету болып табылады. Тікелей мемлекеттің қолдауы Испания, Италия, Португалия, бірқатар Скандинавия елдерінде, Оңтүстік Корея, Бразилия, Канада сияқты елдерде

жүзеге асуда. Баспа ісіне мемлекет тарапынан көңіл бөлудің жанама түрі көптеген елдерде қолданыста. Жанама қолдау көрсету бүтіндей баспа жүйесіне немесе ғылыми, оқулық т.б. сияқты жекелеген түрлеріне де әсер етеді. Оның ішіндегі маңыздысы - мемлекеттік саясаттың салық жүйесіне қатыстылығы. Салық туралы айтар болсақ, баспа ісі дамыған елдерде кітап шығарушыларға айтарлықтай жеңілдіктер қарастырылмаған. Дегенмен де бірқатар елдерде салық төлеуде басымдықтар бар. Ереже бойынша, бұл өндіріске жұмсалатын қаржыға байланысты (Франция, Германия, Италия, Норвегия, Швейцария, Ұлыбритания, Нидерланды, Мексика). Оңтүстік Кореяда шағын баспа кәсіпорындарына салық төмен-детілген. Жапонияда баспалар жергілікті салықтан босатылған.

Кейбір мемлекеттік қолдаудың негізінде баспалар қосымша құн салығын төлеу барысында басымдық алады. Бразилия, Ұлыбритания, Норвегия, Оңтүстік Корея, т.б. елдерде кітап ісінде қосымша құн салығы мүлде ұсталмайды. Еуропа елдерінің басым көпшілігінде қосымша құн салығы басқа тауарларға қарағанда кітапқа төмен салынады. Германияда қосымша құн салығының номиналды көрсеткіші 16 пайыз болса, кітапқа салынатын салық 7 пайызды құрайды: Францияда 19,6-5,5%, Грекияда 18-4%, Испанияда 16-4%, Португалияда 17-5% пайыз[1].

Еуропалық Одақтың басқару органдары 1991 жылы Еуропалық одаққа мүше елдерде қосымша құн салығына бірдей мөлшер енгізу қажеттілігі туралы шешім қабылдады. Қосымша құн салығының номиналды мөлшері 15 пайыз болса, онда авторлық құқыққа (оның ішінде баспа өнімі бар) 5 пайыз мөлшеріндегі жеңілдетілген салық енгізіледі. Кітапқа құн салығы ұсталмайтын елдерде (Ұлыбритания, Норвегия, Швейцария) осы тәжірибені өзгертпеуге шешім қабылданған.

Еуропа елдерінде кітапқа салынатын қосымша құн салығы

№	Мемлекеттер	Қосымша құн салығының стандартты мөлшері, %	Кітаптарға салынатын қосымша құн салығының мөлшері, %
1	Германия	16,0	7,0
2	Франция	19,6	5,5
3	Грекия	18,0	4,0
4	Испания	16,0	4,0
5	Португалия	17,0	5,0
6	Еуропалық одақ	15,0	5,0
7	Ұлыбритания	17,5	0
8	Норвегия	25,0	0
9	Швейцария	7,6	0

Кітап баспасы дамыған барлық елдерде кітап экспорттауда өз баспагерлеріне құқықтық және қаржылай көмек береді. Мысалы, Нидерландта дамушы елдерге голландық баспалар шығаратын ғылыми-техникалық әдебиеттерді алуға субсидия бөледі. Мем-лекеттік қаржыландыру мен Британ кеңесінің бақылауымен ағылшын баспалары дамушы елдерге арнап, оның ішінде оқулықтар да бар, кітап шығаруды жүзеге асыруда. Испанияда ол қаражат экспорттық тасымалды кеңейтуге жұмсалатын болса, онда баспагерлер салықтан толықтай босатылады.

Кез келген қоғамда ақпараттық үдерістер осы салада мемлекеттік саясатты іске асыру жолдарымен реттеледі. Мемлекет осыған сәйкес заң актілерін шығарумен және қаржы-экономикалық жеңілдіктер жасау арқылы тікелей және жанама түрде ықпал ете алады. Біздің ойымызша, мемлекет кітап шығару ісін ұзақ мерзімді мәселе ретінде қарастырып, нақты көңіл бөлмей отыр. Кітап ісінің бірқатар жалпы мәселелері шешілмеген, атап айтқанда: құқықтық, салық-тық, және әлеуметтік. Оның ішінде:

- кітап саласы мемлекеттік деңгейде жеткілікті реттелмей келеді. Еліміздегі кітап ісінің қарқынды дамуына бағытталған нормативтік-құқықтық база жоқ;
- құн салығын ұстауда салық салу жүйесі жетілдірілмеген;
- кітап оқуға деген оқырмандар ынтасының төмендеуі, әсіресе жастар аудиториясы;
- сонымен қатар қазақстандық кітап нарығына әсер ететін басқа да себептер:
- нарықтың төмен рентабельділігі 8-10 пайыз, бұл саланың қаржы жүйесінің тұрақ-

сыздығын, инвестициялық тартымсыздығын көрсетеді.;

- қордың баяу айналымы;
- басқа аймақтарда кітап саудасы және баспа компанияларының жетіспеушілігі;
- баспа және кітап саудасы бизнесінің басым көпшілігінің Алматы және Астана қалаларында шоғырлануы;
- бөлшек - сауда жүйесінің нашар дамуы;
- отандық полиграфия жүйесінің қанағаттанарлықсыз жағдайы;
- қағаздың қымбаттылығы;
- Мемлекет тарапынан баспагерлер мен кітап саудасымен айналысатын компанияларға қолдаудың жоқтығы;
- Нарықтың ашық еместігі - компания-лардың айналымы жөніндегі ақпараттардың жоқтығы, шыққан және сатылған өнімдер деректерінің көрсетілмеуі;
- Нақты өнімді нақты тұтынушыға ұсынуға бағытталған маркетингтік жоспарлардың жоқтығы;
- Барлық деңгейдегі біліктілігі жоғары мамандардың жетіспеушілігі;

Баспагерлер (баспа ісімен айналысатын ұйымдар) мен полиграфиялық кәсіпорындар тарапынан Қазақстанда шығарылған барлық өнімнің депозитарийі - кітап палатасының баспасөз мұрағатына міндетті және тегін да-насын тапсыруын реттейтін нормативтік-құқықтық базаның жоқтығы еліміздің мәдени мұрасын сақтауға кері ықпалын тигізіп отыр. Сонымен қатар Қазақстанның баспа нарығының жағдайына қатысты статистикалық деректер де нақтыланбауда.

1992 жылы 22 маусымдағы Қазақстан Республикасы Министрлер кабинетінің «Баспа

шығармаларының бақылау және міндетті даналарын тарату тәртібі туралы» №548 қаулысы күшін жойған.

Қазақстанда ұлттық кітап шығару мәселесін келешекте дамытуға орай ұсыныстар.

Елімізде кітап ісінің қазіргі кездегі көкейкесті мәселелерін, оның ішінде кітап оқу дағдарысын мемлекеттің саясатынсыз шешу мүмкін емес. Қазақстандағы кітап шығару ісін қолдауға бағытталған барлық шаралар біріктірілмеген. Осыған байланысты, кітап шығару мен кітап оқуды дамытудың ұлттық «мемлекеттік» тұжырымдамасын жасау қажеттілігі туындайды. Бұл - Кітап палатасының ғана ұсынысы емес, баспагерлер мен кітапхана қызметкерлерінің де ұсынысы.

Негізінде кітап палатасы оқырман белсенділігін арттыруға байланысты ұлттық бағдарлама құру қажеттілігін алға тартады. Мұндай маңызды құжатты дайындауда еліміздің кітап нарығының көрнекті өкілдері, экономика саласының сарапшылары, педагогтар, психологтар, социологтар, кітапхана ісі қызметкерлері қатысуы қажет.

Қазіргі таңда Қазақстанда баспа ісі мен кітап тарату саласын реттейтін нормативтік-құқықтық құжат жоқ. Кітап шығарудың нормативтік-құқықтық базасын жасау арқылы (қоғамды толықтай ақпараттандыру) кітап шығаруда, еліміз азаматтарының интеллектуалдық деңгейін көтеруде әлемдік деңгейде бәсекелестікті қалыптастыра аламыз.

Көптеген баспалар кітап палатасына шығарған өнімдерінің міндетті даналарын тап-сырмайды. Бұл өз кезегінде баспагерлерге (баспа өнімдерін шығаратын ұйымдарға) міндетті тегін дананы тапсыруды міндеттейтін нормативтік-құқықтық базаның жоқтығы салдарынан орын алып отыр. Осының салдарынан барлық па-раметрлер бойынша баспасөз статистикасы жөніндегі ақпараттар алынбайды.

2010 жылдың 27 мамырында Президент Н. Назарбаев «Мәдениет туралы» Қазақстан Республикасының Заңына толықтырулар мен өзгертулер енгізу туралы» №280-IV заңына қол қойды. Аталған заңға «Қазақстан халқының мәдени мұрасын сақтау мақсатында ұлттық кітапханаларға өндірушілер тапсыратын басылымның міндетті тегін данасы редакциялық-баспа өңдеуінен өткен, шығу мәліметі көрсетілген баспа данасы (мәтіндік, ноталық, электронды, картографиялық, бейнелеу басылымдары) болып табылады» деген мәлімімен енгізілді. Ал 24-баптың 2-2 пунктінде «Басылымдардың міндетті

тегін даналарын дайындалған күнінен бастап күнтізбелік отыз күн ішінде басып шығарушы немесе оның тап-сырмасы бойынша үшінші тұлға Қазақстан Республикасының ұлттық кітапханаларына жібереді». Аталған пункте Қазақстан Респу-бликасы Ұлттық мемлекеттік кітап палатасы көрсетілмеген.

Сондықтан «Мәдениет туралы» Қазақстан Республикасы Заңының аталған пунктіне толықтырулар енгізу қажет деп білеміз. 24-баптың 2-2 пунктіндегі «Қазақстан Ресупуб-ликасы ұлттық кітапханасы» деген сөзден кейін «Ұлттық академия кітапханасы мен Қазақстан Республикасы Ұлттық мемлекеттік кітап па-латасы» деген тіркестерді енгізу қажеттігін ұсынамыз. Мұндай норма «Бұқаралық ақпарат құралдары туралы» Қазақстан Республикасының Заңының 16-бабында қарастырылған, бұл бап өз кезегінде жақсы жұмыс істеуде.

Республикамыздағы кітап шығару және кітап тарату жүйесінің сараптамасы және әлеуметтік сауалнамалар негізіне сәйкес кітап басу ісін жетілдіру мақсатында кітаптың және басқа да БАҚ өнімдерінің рөлін арттыру қазіргі қоғамның тұрақты дамуының басымдықтары:

- Кітап шығару ісін дамытудың нормативтік-құқықтық базасын құру;
- Елімізде көрме-жәрменкелерді өткізуді субсидиялау және ұйымдастыруда мемлекеттік қолдау көрсету, отандық баспалардың халық-аралық кітап көрмелеріне қатысуын, ұлттық қазақстандық кітап экспозициясын қалыптас-тыруды қаржыландыру;
- Тұрғындардың барлығына қолжетімді болуы үшін, кітап құнының төмендеуін қамтамасыз ету үшін оқу және әлеуметтік маңызы бар әдебиетке қосымша құн салығын ұстамау;
- «Әлеуметтік маңызы бар әдебиеттерді шығару» мемлекеттік бағдарламасының тақырыптық жоспарына сәйкес рубрикалар (мысалы, балалар әдебиетіне 15 пайыз), үш жыл мерзімге квота беруді енгізу және тақырыптық жоспар-ды жүзеге асыру үшін баспаларға нақты жылы көрсетілуін енгізу;
- Бұқаралық ақпарат құралдарында кітапты насихаттау, республикалық газеттер мен теледидарда кітапқа арналған рубрикалар ашу;
- Кітап ісі саласында халықаралық ғылыми және мәдениетті байланыстарды нығайта отырып, баспагерлер мен кітап таратушылардың кәсіби қоғамдық бірлестіктердің ғылыми-ақпараттық қызметіне қаржылай қолдау көрсету;

- ҚР Статистика агенттігіне ұсынатын статистикалық есепке «кітап дүкендері» және «кітап өнімдерін сату» атты бөлімді енгізу;
- ҚР Қаржы министрлігінің Кеден комитеті құжаттарына «кітап өнімдерін әкелу мен әкету» СЭҚ (ВЭД) кодын енгізу;
- «Мәдениет туралы» Қазақстан Республикасы Заңының 24-баптың 2-2 пунктіне Қазақстан Ұлттық мемлекеттік кітап палатасына басылымдардың міндетті тегін даналарын тапсыру туралы қосымша енгізу.

Кітап өндірісінің, кітап тарату ісінің, кітап оқудың қазіргі жағдайын сараптай келе, қалыпты жағдайларға қарамастан (шығарылатын кітаптар мен кітапшалар санын арттыру, жаңа баспалар мен кітап дүкендерін ашу), Қазақстандағы кітап ісін жетілдіру қажет.

Бұл, негізінен - басылымдардың сапасын арттыру, ұлттық МемСТ-тарды өңдеу және бақылау, баспалардан шыққан барлық баспа өнімдерінің бақылау данасын тапсыру, кітап өнімдерін таратудың жаңа әдістерін іздеу және көпшіліктің кітап мәдениетіне деген көзқарастарын жақсарту. Осының барлығы нормативті құжаттарда бекітілген шаралар жүйесін қалыптастыруда мемлекет пен кітап қоғамдастығының бірлескен күш-жігерін талап етеді.

Көтерілген мәселелерді тиімді шешу үшін мемлекет қолдайтын, жетекші отандық баспаларды, кітап өнімдерін таратушыларды, полиграфистерді, кітапхана қауымдастығының өкілдерін, жазушылар ұйымдары мен ассоциацияларын біріктіретін Қазақстанның кітап одағын құруды қажет етеді.

Қазақстандағы кітап тарату ісі, негізінен, кітап саудасы (көтерме және бөлшек) және әртүрлі кітапханалар жүйесімен (ғылыми, бұқаралық әмбебап, әлеуметтік және т.б.) байланысты. Кітап палатасы 2011 жылы негізінде әлеуметтік зерттеулер жүргізді.

Еліміздегі кітап саудасының жағдайына (көтерме және бөлшек сауда жасайтын кітап дүкендері, бір кітаптың орташа бағасы т.б.) ҚР Статистика агенттігінің статистикалық материалдарында кітап саудасына қатысты нақты деректердің болмауына байланысты баға беру қиынға соғып отыр. Мысалы, 9-бөлімде азық-түлік емес тауарлардың орташа бағасы көрсетілген [2]. «Қазақстан» жыл-намасында 2.48-бөлімде Ақпараттық қоғамға енудің көрсеткіштері», «Мәдениет» қосымша бөлімінде театрлар, кітапханалар, т.б. [2.616.] жайындағы деректер енгізілген. «Тұтынушылар шығынының

құрылымында» кітап, мерзімді басылымдар және т.б. тұтыну көрсеткіштері қарастырылмаған. «ҚР Көтерме және бөлшек сауда» статистикалық жинағында кітап, мерзімді басылымдардың сатылымына байланысты жал-пы деректер көрсетілгенімен, кітап саудасымен айналысатын ұйымдар жайында мәлімет жоқ. Бірақ облыс бойынша дәріхана, мейрамхана, қоймалар жайындағы (саны, сауда алаңдары) мәліметтер бар.

Осыған байланысты, Статистика агенттігінің есеп беру материалдарында және ҚР Қаржы министрлігінің Кедендік бақылау комитетінің құжаттарына елден әкетілетін және әкелінетін кітап өнімдерінің СЭҚ (ВЭД) кодын енгізу қажеттілігі туындайды. Кітап саудасының өсуімен тікелей байланысты Қазақстандағы кітап нарығының даму үрдісі осыдан бірнеше жыл бұрын байқалған. Ол, негізінен, ресейлік кітап өнімдері және ұлттық кітап шығару нарығының бәсеңдігімен байланысты болып отыр. Оның қорытындысы Алматы қаласы бойынша жүргізген әлеуметтік сауалнамасы нәтижесінде көрсетілген.

«Алматы кітап» және «Көкжиек» дүкендерінің жүйесі қазақстандық кітаптардан тұрады (70-тен 80%-ға дейін). Басқа да кітап саудасымен айналысатын ұйымдарға келсек, бұл көрсеткіш қарама-қайшы. Мысалы, «Гулянда» кітап дүкенінде сатылатын кітап өнімдерінің басым көпшілігін (65-тен 80%-ға дейін) ресейлік басылымдар құрайды, керісінше, қазақстандық өнімдер 15-пен 35 пайыз аралығында ғана. «Эврика» кітап дүкендер желісінде ресейлік өнімдер басымдылық танытады (75-тен 85%-ға дейін), керісінше, қазақстандық өнім 15-20 пайызды құрайды.

Осыдан шығатын қорытынды, елімізге сатылатын кітап өнімдерінің басым көпшілігі Ресейден (60-80%) әкелінетіндігі. Бұл өз кезегінде отандық өнімдерге сұраныстың жоқтығынан емес, қазақстандық баспалардың өз өнімдерін кітап дүкендері желісіне сатуға, таратуға бермейтіндігінде болып отыр. Қазақстандық ав-торлардан кітаптарына, әсіресе балаларға арналған басылымдарға, көркем әдебиетке, анықтамалар мен оқулықтарға сұраныс бар. Көтерме кітап саудасында жағдай бұдан әлде қайда жақсы: бұл жерде нақты баспалармен тікелей байланыс орнатылған. («Алматы кітап», «Атамұра», «Аруна», «Балалар әдебиеті» және т.б.) сатылатын өнімдердің 70 пайызы отандық өндірушілер шығарған кітаптар.

Бұл жерде кітап саудасының көлемі айтарлықтай жоғары. Көрсеткіштер айына 500 мыңнан аса кітап сатылатындығын көрсетіп отыр.

Сонымен қатар сатылатын өнімнің айтарлықтай бөлігін оқулықтар құрайды. Мысалы, өткен жылы тамыз айынан қазанға дейінгі аралықта сауда көлемі 3 млн кітап болды.

Егер кітапханаларда қазақстандық баспа өнімдерімен қамтамасыз етілуін қарастыратын болсақ, онда жіберілген 482 анкетаның (60%) басым бөлігінде кітапхана қызметкерлері кітапханада кітаптардың тапшылығын, жаңа кітаптардың жеткілікті түспейтіндігінің себептерін атап өткен:

1. Отандық кітаптар аз ғана басылыммен шығаратындығынан;
2. Баспалар, кітап дүкендері мен кітапхана арасында тікелей байланыстың болмауынан;
3. Баспалардың тақырыптық жоспарының таратылу тәжірибесінің жоқтығынан;

2011 жылы кітап сататын ұйымдар қорында дәстүрлі емес (аудио, электронды кітаптар) кітап өнімдеріне жатпайтын өнімдердің ара салмағы көбейген. Бәрінен бұрын бұлар баспалар жанындағы дүкендер («Жазушы», «Аруна» бас-палары жанында), «Меломан» дүкендер жүйесі мен ірі супермаркеттердің кітап саудасы бөлімдері («MEGA», «Махима», «Спутник» және т.б.) бар.

Әдебиеттер:

- 1 Қазақстанда кітап шығару, кітап тарату және кітап оқу мәселелері. ҚР Ұлттық Кітап палатасының статистикалық сараптамасы. 2012 ж.
- 2 «Қазақстан Республикасындағы тұтыну нарығындағы бағалар». Стат. Жинақ. - Астана, 2011 ж.

В статье рассматриваются проблемы книжного дела и книгораспространения в Казахстане. Приведены процентные показатели НДС зарубежных и отечественных книг. Автор обращает внимание на отсутствие нормативно-правовой базы отрасли и логистики в казахстанском книгоиздательском деле. Анализируются законодательные аспекты и мировой опыт государственной поддержки издательского дела и книгораспространения.

In the article the problems of book business and knigorasprostraneniya are examined in Kazakhstan. The percent indexes of VAT of foreign and domestic books are resulted. Author obrashaet attention on absence of normative-legal base of industry and logistic on Kazakhstan publishing business. Legislative aspects and world experience of state support of publishing business and knigorasprostraneniya are analysed.

7-
бөлім

Раздел 7

Section
7

Жұртшылықпен
байланыс
бағыттары

Связи
с общественностью

Public relations

А. Рожков

Оптимизация приемов PR-воздействия

Казахский национальный университет имени аль-Фараби, Казахстан, г. Алматы
УДК 070

Аннотация. В статье рассматриваются тенденции развития института связи с общественностью в Казахстане на современном этапе. Подчеркнута необходимость учета национальных особенностей в PR. Обосновываются механизмы решения задач в области коммуникаций, долговременного взаимодействия различных общественных структур, улучшения имиджа. Показаны различия между приемами воздействия PR и рекламы. Описаны подходы